

83 όρχεις

Δευτέρα, 15 Δεκεμβρίου 2014
7:36 μμ

Υπογλώσσιο 83

Σημασία

Όρχεις

Μεταφορικά : ανδρεία, δυνατότητα, ικανότητα, αλλά και αδιαφορία, ανικανότητα, κακή ποιότητα, μηδέν, τίποτα (βλ. φράσεις)

Δες και το λήμμα [ευνούχος](#) στο βυζαντινό λεξικό

Αποτελούν το μέσον όπου αναγράφονται τα θέματα δια τα όποια αδιαφορούμε!

Συνώνυμα

Τα τέτοια μας

Περίφραση για ευφημισμό. ή **τ' αυτά μας** ή και **τ' απαυτά μας**

Αβγά

Ή αυγά.

Ευφημισμός αντί του "όρχεις", λογω σχήματος. Απαντά μόνο στη φράση "**κάθισε στα αυγά σου**". Δηλαδή μην σηκώνεσαι, μην αναμειγνύεσαι, την ανακατεύεσαι.

Βρέ Φασουλή καϋμένη, δέν κάθεσαι στ' αύγά σου,
τους 'ψωροφιλοσόφους στον διάβολο δέν στέλλεις;
δέν σέ αρκεί νά χάσκης 'στην ράχη τού Πηγάσου,
μά και φιλοσοφίαις αρχίζεις νά μου θέλεις;
βλ. 9703.11 [9]

Παραδόξως στα Αγγλικά και Ιταλικά οι ανάλογοι ευφημισμοί: μπάλες ([balls](#), [palle](#)) είναι ευρείας χρήσεως.

Αχαμνά

(τα) μαλακά, αδύνατα.

Αχαμνός λέγεται ο άρρωστος, ο εξασθενημένος.

Μεταφορικά και κατ' ευφημισμον σημαίνει το υπογάστριο .Το αδύνατο σημείο του άνδρα. Μια πληγη μπορεί να δημιουργήσει εντονους πονους αλλα και ευνουχισμο ήτοι οριστικη απωλεια του ανδρισμου.

Ο Τσωρτσιλ είχε χαρακτηρίσει την Ελλάδα το μαλακό υπογάστριο της Ευρώπης.

Αμελέτητα

Άλλος ευφημισμός. Πβλ. ο ακατονόμαστος , ο εξαποδό κλπ.

Συνήθως αφορά τους όρχεις των βρωσίμων ζώων.

Απόκρυφα

Ευφημισμός για τους όρχεις. Διότι σπανίως επιδεικνύονται οι όρχεις ακάλυπτοι.

Αροτρον

*οσσα τέλεσσε γέρων Κρόνος, όπότε τέμνων άρσενα πατρός
άροτρα λεχώιον ήροσεν ύδωρ.*

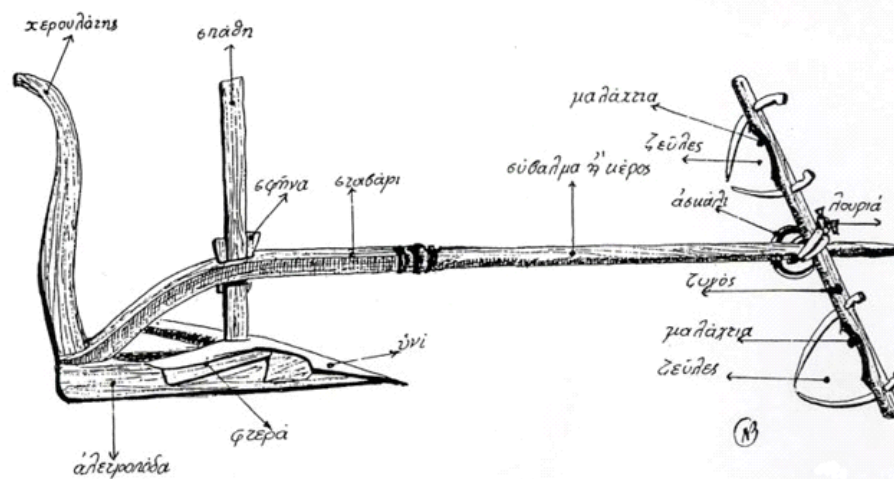
NONNOS -ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ 12.46

Εγκυκλοπαιδικά

Κατά την μυθολογία ο Ουρανός, ο γιος της Γαίας ή του Αιθέρα και της Ημέρας.

Κατ' άλλους άντρας της Γαίας, από την οποία απόκτησε τους έξι Τιτάνες και τις έξι Τιτανίδες, τους τρεις Κύκλωπες και τους τρεις Εκατόγχειρες. Ο γιος του **Κρόνος**, παρακινήμένος από τη Γαία, έκοψε τους όρχεις του πατέρα του και τους έριξε στη θάλασσα. Από τα λείψανα του αντρισμού του και τον αφρό της θάλασσας γεννήθηκε η Αφροδίτη. Μετά από αυτά τη θέση του Ουρανού κατέλαβε ο γιος του Κρόνος (Θεογ. 45. 106. 127 κ.α. Απολλόδ. Α 1 κ.εξ.).^{2045.203}

Bura, Bouris, κυτό κομμάτι ξυλου που διαμορφωνει το υνι του αροτρου. Ο Quayle το ετυμολογει από το βοός ούρά, [βουουρά] ίσως γιατί βρισκονταν απο κατω από την ουρά του βοδιού ή από το υνις όπου η δασεια εγινε «V» unis> bunis> buris.

ασχημοσύνη

Ιδιωματισμός της παλαιάς διαθήκης. Ευφημισμός για τα γεννητικά όργανα και επομένως και τους όρχεις.

[περισσότερα](#)

Βουβώνες

η κάτω απόληξη του κορμού, ανάμεσα στα δύο πόδια
ή η βουβωνική χώρα παραγωγα: βουβωνοκήλη.
Από το βους

Δίδυμοι (οι) ή Δίδυμα (τα)

δίδυμαϊον, τό, = όρχις, Ηρ.Ιnt.30 (διδύμη, Gal.19.93).
Εννοείται δίδυμοι αδένες.

Κοκόβια

ή γκογκοβια, τα
είναι οι όρχεις, τα αρχίδια, ένα από τα πάμπολλα συνώνυμα του όρου* το περίεργο όμως είναι ότι, ενώ η λεξη ενώ χρησιμοποιείται αρκετά, δεν έχει καταγραφεί σε κανένα από τα έντυπα λεξικά της αργκό και της πιάτσας, όπως π.χ. τα καρύδια. Ωστόσο, δεν είναι πρόσφατη λέξη, αφού τη βρίσκουμε στο Ιστορικό Λεξικό της Ακαδημίας, εκείνο που σταμάτησε στο λήμμα «δαχτυλωτός», με καταγραφές σε Πόντο και Βιθυνία. Σύμφωνα με το λεξικό, είναι δάνειο από τα αρμενικά (gogon, λέξη που συνδέεται με το αρχαίο Ελλ. κόκκος).^{2050.69}

Ισως από επιδραση από τα [κοχώνα](#) ή την κακκάβη (βλ. κακκαλα)

Κάκκαλα

Η λέξη **κάκκαλα** ανήκει στο ποντιακό ιδίωμα από το αρχαίο ουσιαστικό **κακκάβη** κν. κακκάβι = σφαιρική χύτρα (πβ. **κακκαβιά** η σούπα που ετοιμάζεται μεσα στο κακκάβι) και κατά συνεκδοχήν οι όρχεις (πβ. αγγ. My **balls, nuts** , Ιταλικο le **palle**, τουρκ. **καλαμπαλίκια** κ.α.)

Κοχωνη

Το περινεον*. Αι προχώναι (αι)

Σπανια λέξη αφορά τους γλουτους και όχι τους ορχεις .

Όπως μας αποδεικνύει ο Αριστοφάνης στο «Ιππης» 424, 484

*Αγοράκριτος : Παιδί δταν ήμουν ηξεραι κι αλλα πολλά τερτίπια
νά με τί λόγια τύλιγα τους μάγειρους: «Κοιταχχε, παιδιά! Δέ
βλέπετε; Άνοιξη! Νά, νά Ένα χελιδόνι!» Κι ίνώ αύτοί χάζευαν,
έγώ τους έκλεβα άπ' το κρέας.*

*Γειά σου, βρε ατσίδα! Τι έζύπνο! Κι έκλεβες, πριν φανούνε τα
χελιδόνια, τρυφερές σά νά τρωγες τσουκνίδες.*

*Αγοράκριτος : Και δέ μέ παιρναι είδηση! Μα, αν μ' έβλεπε
κανένας, τό 'κρυβα μέσα στά σκέλια μου κι όρκο έπαιρνα: «Δεν
ξέρω τίποτα» **. Κι ένας ρήτορας, πού μέ είδε, «κυβερνήτης»
είπε « θα γίνει ο νέος αύτος μια μέρα διχως άλλο» .*

*Δημοσθένης: Σωστή ή μαντεία, μά κι' ευκολη δά κιόλα, άφοϋ
ειχες κλέψει, κι ήταν το κρέας στα πισινά κι ο ψεύδορκος εσυ
ησουν.*

*) **Περίνεο** είναι η επιφάνεια ανάμεσα στην ηβική σύμφυση και στον κόκκυγα και των δύο φύλων. Είναι η μικρή εκείνη περιοχή (2.5-3 τ.έ.) η οποία εκτείνεται από τα έξω γεννητικά όργανα μέχρι το πρωκτό. Έχει σχήμα ρομβοειδές και μυική λειτουργία ώστε να σταματάει τη εκροή των ούρων ή του σπέρματος. Αναφέρεται και ως δεύτερο διάφραγμα γιατί συμμετέχει στη σύσπαση του εγκάρσιου κοιλιακού μύ, παίζοντας σημαντικό ρόλο και στην αναπνευστική λειτουργία.

Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

) **Επι λέξει :

ἀποκρυπτόμενος εἰς τὰ κοχώνα τοὺς θεοὺς ἀπώμνυν·

Καρύδια

Λόγω σχήματος . Πβλ . Αγγλικό nuts.

Λιμπά

Τα λιμπά είναι, με το συμπάθιο, οι όρχεις, τα αχαμνά. Η λ. είναι μεσαιωνική και κατά πάσα πιθανότητα προέρχεται από το ελληνιστικό επίθετο λιμβός* (άπληστος, λαίμαργος), από το οποίο προέρχεται και το λιμπίζομαι. Ακούγεται στην Κύπρο (όπου το γράφουν «τα λυμπά») και σπάνια πια, σε Επτάνησα, Ήπειρο, ίσως κι αλλού.

Μια παλιότερη εμφάνιση της λέξης έχουμε σε μια αντικληρική σάτιρα του Ν. Κουτουζή (1787), όπου γίνεται λόγος για ένα γιατροσόφι για όσους «πρηστούνε τα λιμπά τους». Τον επόμενο αιώνα, στα Οράματα και θάματα, ο Μακρυγιάννης διηγείται ότι «έγιναν οι εκλογές και σκοτώθηκαν οι άνθρωποι και θα σκότωναν κι εμένα και δεν μπόρησαν, και μ' έπιασαν από τα λιμπά κι έκαμα τόσον καιρό οπού με πονούσαν».

Ο Κοτζιούλας σε ένα ποίημα γραμμένο το 1944 έχει τον στίχο: «κι εκεί θα σου αμποδέσει η μάισσα τα λιμπά», ενώ ο Σεφέρης προτιμά, να ακολουθήσει την κυπριακή ορθογραφία της λέξης, αφού άλλωστε το ποίημα «Ο δαίμων της πορνείας» αφηγείται ένα περιστατικό της Ιστορίας της Κύπρου: "κι έβγαλεν την μαχαίραν ντου και κόβγει τα λυμπά του"

2050.136

Μαλον το **Lumbus** είναι η ριζα της λεξης.

Η γραφή «λυμπά» του Σεφέρη είναι η ιστορικά ορθότερη.

too is sometimes said to be capable

of signifying the sexual organs of male or female but the equation is usually unconvincing in Classical Latin.

In sexual contexts **lumbus** (generally in the plural) for the most part occurs in descriptions of the movements of seduction or copulation (e.g. Catull. 16.11 'duros nequeunt mouere lumbos', Mart. 5.78.28 '**vibrabunt sine fine prurientes / lascivos docili tremore lumbos**', Priap. 19.4 '**crisabit tibi fluctuante lumbos**', Apul. Met. 2.7 '**lumbis sensim uibrantibus spinam mobilem quatiens placide, decenter undabat**'; cf. Lucil. 278, Lucr.

4.1267, Amob. Nat. 2.42), where it should be taken in its original sense (note particularly spinam in the last passage quoted). A belief that the loins were the site of sexual desire (Schol. Pers. 1.20 '**bene dicit lumbum et non animum; dicitur enim libido lumbis immorari**', Isid. Etym. 11.1.98 '**lumbi ob libidinis lasciuam dicti, quia in viris causa corporeae voluptatis in ipsis est, sicut in umbilico feminis**') would account for examples such as Pers. 1.20 '

204717796 - J. N. Adams : The Latin Sexual Vocabulary

lumbus, i, m., . Μέση ή ράχη : || τα γεννητικά όργανα || χαμηλότερο μέρος της αμπέλου που καρποφορεί

παράγωγα

Lumbare μια ποδιά για την θωρακοσφυϊκή χώρα,

Lumbago η γνωστή πάθηση της μέσης.

Το λατινικό Dictionnaire Gaffiot latin-français (1934) αναφέρει για το lumbus :

lumbus, i, m., reins, dos, échine : PL. Ps. 24 : Cic. Arat. 82 ; QUINT. 11, 3, 131 || les organes génitaux : PERS. 1, 20 || partie inférieure de la vigne, qui porte le fruit : COL. Arb. 3.

*Λιμβός

Το λημα απουσιάζει από το επίτομο Liddel-Scott ενώ το online LSJ Liddel-Scott-Jones Greek - English Lexicon αναφέρει

λιμβός, ό, = Lat. A.limbus, a dinner-dress, Lyd.Mag.2.4. χωρίς καμια παραπομπη στην ελληνικη γραμματεια.

Όμως το enacademic.com (Dictionary of Greek. 2013. που παρέσυρε και τον Σαραντάκο) [ETYMOΛ. Λ. τής καθομιλουμένης, άγνωστης ετυμολ., σχηματισμένη με εκφραστικό επίθημα -βος (πρβλ. κολο-βός). Η σύνδεση με λατ. libo «γεύομαι, δοκιμάζω» ή με όλιβρός

Η εξήγηση του Dictionary of Greek δεν ικανοποιει, εκτος αν προκειται για τα γνωστα «αμελέτητα» που καποιοι τα θεωρουν εξαιρετικο μεζε! Αλλιως γιατι να λιμπίζομαι τα΄ αρχιδια καποιου; Ακομα και οι ομοφυλοφιλοι στοχευουν λιγο ψηλότερα. Το λιμπιζομαι εξ αλλου προερχεται από το παγκοινως γνωστο **libido**. Το «m» του limbus προδιδει την μη προελευση του από το libeo και libido.

Ο Δουκακιος (Du Cange, Glossarium mediae et infimae latinitatis) δινει και αλλες ερμηνειες στο **limbus**.

"Tunica militaris quam vulgo Warpenrok (Paludamentum) diceban", στρατιωτικη χλαίνα.

Navis piratica, πειρατικο πλοιο, εδω σαφης η συγγενεια μ το λεμβος.

ΑΝΤΙΔΑΝΕΙΟ από το λειβω

λείβω (από √ΛΙΒ), απαρ. αορ. λείψαι, μτχ. λείψας. — Μέσ., αόρ. έλειψάμην· Ι. χύνω, εκκέω, οϊνον λείβειν, κάνω σπονδή με κρασί, σε Όμηρ.· επίσης, λείβειν (χωρίς το οϊνον), σε Ομήρ. Ιλ.· λείβειν θεοΐς, σε Ομήρ. Οδ. ΙΙ. όπως το εϊβω, αφήνω κάτι να κυλήσει, **χύνω**, δάκρυα λείβω, σε Όμηρ., Τραγ. — Παθ., λέγεται για τα δάκρυα, χύνομαι, εκρέω, σε Ευρ., Ξεν.· λέγεται για πρόσωπα, λείβεσθαι δακρύοις κόρας, έχω τα μάτια μου γεμάτα δάκρυα, σε Ευρ.· μεταφ., λέγεται για τον ήχο, σε Πίνδ. ΙΙΙ. στην Παθ. επίσης, λιώνω, φθείρομαι, τήκομαι, σε Αριστοφ.

Από το οποιο το λατινικο libeo

Νίδες

Νίδες: αϊδοΐα ή όρχιδια παιδίων· Σικελοί. (Φώτιος- Λεξικόν, Σούδα)

Νιδες παιδων αιδοΐα (Ησύχιος, Λεξικον)

Ετυμολογια: από το **νήδυια**, -ων, τά (**νηδύς**), εντόσθια, έντερα, σε Ομήρ. Ιλ. έν δέ οϊ έγχος νηδυίοισι μάλ' όξυ κραδαινόμενον λύε γυΐα.

νηδύς[ū], -ύος[ū], ή, 1. στομάχι, σε Ομήρ. Οδ., Ησιόδ., Αισχύλ. κ.λπ. 2. κοιλιά, γαστέρα, υπογάστριο, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· μήτρα, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταφ., λέγεται για τη γη, gremium telluris, σε Ευρ.

Παπάρια

NE για τους όρχεις αντικαθιστά στις περισσότερες φράσεις της NE αργκό την λέξη αρχίδια από το μσν. Ρήμα παπαρίζω· παμππαρίζω.

1) Μιλώ σε νηπιακή γλώσσα: (κατ' επέκταση) μιλώ ακατανόητα, φλυαρώ:

Αλβανούς, Βλάχους, Κουμάνους, ούτοι κράζουν και βοώσι, και σαλπίζου, παπαρίζου (Λέοντ., Αίν. Ι 13· Θρ. Κων/π. Βαρβ. 34).

2) **Χαιδεύω (ερωτικά):**

Ήτις γυνή πορνεύσει με ετέραν γυναίκαν, παππαρίζοντες (Κανον. διατ. Β 546.)> [<νηπ. εκφώνημα παπα (= «πατέρας»· πβ. και το αρχ. παππάζω) ή <νηχομιμητική λ. πα ... πα (= «το κύπημα των δακτύλων των χειρών») + κατάλ. ηχομιμητικών ρ. σε -ρίζω. Η λ. στο Du Cange και σήμ. λογοτ. (ΑΛΝΕ)]

Ήτις γυνή πορνεύσει με ετέραν γυναίκαν, μια με την άλλην **παππαριστώντα***, ακοινώνητη χρόνους γ (Κανον. διατ. Α 1128-9).

*) παππαριστώντας=(επίρρ.) χαιδολογούμενες ερωτικά.

Οι όρχεις είναι αντικείμενο ερωτικών χαδιών. Οι πεπειραμένες πόρνες παπαρίζουν εκεί τους άνδρας επιταχύνοντας την εκσπερμάτιση. Ο χρόνος είναι χρήμα, ιδίως ο χρόνος της πουτάνας.

Βλ. Επώνυμο **Παπαρίζου**.

Ετυμολογία

ὄρχις, -ιος, ἀττ. -εως, ὁ *δ,τι καὶ νῦν, ὄρχις, «ἀρχίδι», ἔνορχις *ὁ ἔχων ὄρχις, ἀρσενικός*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. Ἰνδ. anī-ṛjīka- =ὁ ἔχων αἰσθητῶς ἀνεπτυγμένους ὄρχις, ἀβεστ. arzi- ἀρσ.=ὁ θύλακος (σάκος) ὁ περιέχων τοὺς ὄρχις, ἀρμ. orji-k' πληθ.=ὄρχις, ἀλβ. herde θηλ.=ὄρχις, μσν. ἱρλ. uirgga=ὄσ., λιθ. ežilas=ἀνευνούχιστος ἵππος: ΙΕ *orǵhi- (*ǵǵhi-)=ὄρχις.

196

Εγκυκλοπαιδικά

Οι όρχεις ως γνωστόν, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, είναι δυο. Μαζί με το πέος ονομάζονται κατ' ευφημισμὸν «τα τρία». Προς διάκριση το πέος ονομάζεται «ἀπό τα τρία το μακρύτερο» .

Απαντάται σε φράσεις ὅπως "**θα μας κάνει τα τρία δυο**" ἤτοι θα μας εξαφανίσει το πέος (τοποθετώντας το εις τον πρωκτόν του)" . Ἦτοι αδυνατεῖ να μας επισείσει μια σοβαρή απειλή.

"**Πάρε τα τρία μας**". Αντίστοιχο του "**πάρε τα αρχίδια μου**".

Το σετ αυτό επεβαλε ἓνα κανονα του επερχιώτικου σαβουάρ βιβρ :

- Τα ικανοποιητικὸν μήκους και βάθους σημαντικά
- **Το αριθμητικὸν τρία** (η περίπτωση μας)
- Τα θηλυκὸν γένους
- Τα αγγουρι και γαιδουρι
- Η επιδειξη μηκους τινος δια του πηχεως ἢ του δακτύλου

Συντάσσονται με την φράση "με το συμπάθειο", πλην του «Τρεῖς Ιεράρχαι» που συντάσσεται με το "Βοηθειά σας".

Φράσεις

Αρχίδια

Αρχίδια μάντολες

Από το Ιταλικὸν amandorla = αμύγδαλο ονομάστηκε ἓνα μεγάλο λαούτο. Το वोδειδές του σχήμα παραπέμπει στους όρχεις. Μεταφορικῶς : Ανοησίες

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ: "Η ΜΟΥΣΙΚΗ" ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΒΕΡΟΝΕΖΕ - ΤΩΡΑ ΣΤΗ ΜΑΡΚΙΑΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΗ ΒΕΝΕΤΙΑ.

Αρχίδια καλαβρέζικα ή Καλαβρίας

Η Ιταλική φράση «Stuzzicare I calabroni» σημαίνει προκαλώ, ενοχλώ κάποιον που με επιβουλεύεται. Ετυμολογείται η λέξη calabrone (κυριολ. Μαυρο κολεόπτερο σαν μεγάλη σφήκα με κεντρί βλ [εικονα](#)) .

Τα κολεόπτερα λέγονται και μπάμπουρες βλ. [Αρχιδάμπουρας](#)

Το μεγάλο μέγεθος του εντόμου και η ηχητική ομοιότητα με το **coleone** = όρχις μπορεί να δημιούργησαν τη φράση.

Ίσως και από το «Stuzzicare I calabroni» .

Stuzzicare=συμπιέζω, ζουλώ.

Από το **μου ζουλίζεις τα'αρχιδια** προήλθε το ΝΕ **«Μη μου ζαλίζεις τ'αρχιδια»**

Περὶ δὲ τῶν ἐντόμων λεκτέον τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γένος πολλὰ εἶδη ἔχον ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐνίοις πρὸς ἄλληλα συγγενικοῖς οὖσιν οὐκ ἐπέζευκται κοινὸν ὄνομα οὐδέν, οἷον ἐπὶ μελίττη καὶ ἀνθρήνη καὶ σφηκί καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις, καὶ πάλιν ὅσα τὸ πτερόν ἔχει ἐν **κολεῶ**, οἷον μηλολόνη καὶ **κάραβος** καὶ κανθαρίς καὶ ὅσα τοιαῦτα ἄλλα

calabrone

βλ .ομως και χάρβαλο

Εκφράσεις ανάλογες και ευπρεπέστερες είναι :

- ◆ «μου έχει γίνει τσάμικος ταμπάκος» ,
- ◆ «μου πουλάει μαγκιά» ,
- ◆ «μου κάνει τον κάργα» κ.α.

Αρχίδια Καπαμά

Μτφ. Ανοησίες. Εννοεί μαγειρεμένα αμελέτητα της κατσαρόλας, μάλλον θα

είναι άνοστα.

Αρχιδια του Καράμπελα

Μτφ. Ανοησίες. Προφανώς ο Καράμπελας ήταν κάποιος πάσχων από εμφανή βουβωνοκήλη. Στην φράση προσετέθη και κάποιο μουνί (της Χάιδως) για αγνώστους λόγους.

Ο Καράμπελας σε παλαιότερη φωτογραφία (δεν έχει ταυτοποιηθεί)

Στ' αρχιδια μου

Γράφω το θέμα ή την υπόθεση στ' αρχιδια μου. Αδιαφορώ.

Ίσως γιατί οι όρχεις είναι ένα μέρος που κανείς δεν βλέπει. Και εμείς ακόμη δύσκολα μπορούμε να το δούμε. Άρα **έπαψα να το λαμβάνω υποψη**, και **δεν το κοινοποιώ**.

Πρόσφατος νεολογισμός είναι η κοινωνική τάξη των **Σταρχιδιστών**, που επιδεικνύουν ανάλογη συμπεριφορά.

η εκφώνηση της φράσης συνοδεύεται και με αντιστοιχη χειρονομια:

Σύντημηση της φράσης η δεικτική αντωνυμία «NA!» συνοδευομένη με κίνηση των παλαμών προς την βουβωνική χώρα. Βλ. παρακατω [Χειρονομίες](#)

Ισοδυναμο στο ποντιακό ιδίωμα «**σα* κάκκαλα μ**»

*) **σα** =στα και προφέρεται ως cha (δασύ σίγμα). Η λέξη κακκαλα από το αρχαίο ουσιαστικό κάκκαβη ή κακκαβα = σφαιρική χύτρα και κατά συνεκδοχήν οι όρχεις (πβ. αγγ. My balls, nuts, Ιταλικο le palle, τουρκ.

καλαμπαλίκια κ.α.)

Αρχιδάμπουρας

Αρχίδι+μπάμπουρας

Τελείως εξευτελισμένος και ανόητος άνθρωπος.

Πιθανόν ο έχων μικρούς όρχεις, ημιτελής άνδρας, κάτι σαν ευνούχος.

Οι ευνούχοι είναι όμως αφυέστατοι αλλά και περιφρονητέοι.

Αντιθέτως ο ένορχις (βλ. [Γιατρός μ' αρχίδια](#)) χαίρει πάσης εκτιμήσεως.

Βλ. [Αρχίδια καλαβρέζικα ή Καλαβρίας](#)

Μου ζαλίζεις τ' αρχίδια

ή Μη μου ζαλίζεις τ' αρχίδια.

Μάλλον το ορθό είναι μη μου **ζουλίζεις** τ' αρχίδια, τα ζουλάς, τα πιέζεις, τα συνθλίβεις. Δεν είναι δυνατόν να προκληθεί ζαλάδα, ναυτία στους όρχεις.

Βλ. ευνούχος (θλιβίας). Θλίβω σημαίνει πιέζω, συνθλιβώ > θλίψη> κατάθλιψη

Μη μου σπας τα' αρχίδια

Βλ. ευνούχος (σπάδων).

Μου έπρηξε τ' αρχίδια

Η απλά μου τα έπρηξε.

Με ενόχλησε και μα απασχόλησε υπερβολικά.

Ανάλογες: μου έπρηξε τα συκώτια, τα τζιέρια.

Κλάσε μας αρχίδια

Παρατα μας. Ασε μας ησυχους.

Πάρε φόρα κι έλα να μας τα κλάσεις [ενν. τα αρχίδια]

Κάθισε να σε γαμήσουμε . Διότι κατά την φάσιν της συνουσίας οι όρχεις βρίσκονται πολύ πλησίον στον πρωκτό. Αυτό βέβαια ισχύει όταν ο αντίπαλος είναι γυναίκα.

Παραδόξως η φράση απευθύνεται συχνότερα σε άνδρες. Ο πληθυντικός (**μας** αντί του **μου**) είναι ο λεγόμενος πληθυντικός της αυθεντίας. (πχ. Ημείς, ο Τσάρος πασών των Ρωσιών αποφασίζομεν και διατάσσομεν).

Βλέπε και .. άκουσε το Ρεμπέτικο του 1928

Τούτοι οι μπάτσοι που 'ρθαν τώρα

Τι γυρεύουν τέτοιαν ώρα ;

Έρθανε να μας ρεστάρουν

και τα ζάρια να μας πάρουν.

Μάγκες πιάστε τα γεφύρια

Μπάτσοι **κλάστε μας τ' αρχίδια**

[ΗΧΗΤΙΚΟ](#)

<http://youtu.be/ft2mqDsjFrM>

Θα μας κλάσει τ' αρχίδια

Δεν θα μας κάνει δα και καμιά ζημιά.

Πέραν της οσμής και του θορύβου αυτός που θα του κλάσουν τα αρχίδια δεν ενοχλείται. Το αντίθετο είναι πολύ κοντά στον πρωκτό του αντίπαλου του ώστε να ανταποδώσει την προσβολή κατά τρόπον εντονότερο.

Γιατρός μ' αρχίδια

Ικανότατος, γιατρός βαρβάτος. Βαρβάτος ο γενειοφόρος άρα ο μη ευνούχος και κατ επέκταση ανδρείος, γενναίος, ικανός προς συνουσία αλλά και κάθε δυσχερή και εξειδικευμένη εργασία, επιτήδειος.

Αρχίδια - γιατρός

[Κομπογιαννίτης](#), ανάξιος. Η λέξη προτιθέμενη σε οτιδήποτε προσδίδει αναξιότητα ή κακή ποιότητα .

Γι' αυτό με τρώγανε;

Ειρωνική συνειρμική επεξήγηση. Ο λέγων μαντεύεται επεξηγώντας τον κνησμό (φαγούρα) των όρχεων ως προμήνυμα κάποιου αδιάφορου και ασήμαντου γεγονότος. Άλλη έκφραση: «**είχα μια φαγούρα!**» [ενν. στους όρχεις] : μου είναι αδιάφορο.

Ανάλογες μορφές μαντεμάτων : σε τρώει μύτη σου; Ξύλο θα φας!

Σε τρωει η παλαμη σου; Θα πληρωσεις (αν είναι η αριστερή παλάμη) θα εισπράξεις (αν είναι η δεξιά παλάμη). Παρατήρηση : πάντα η δεξιά εισπράττει και η αριστερά πληρώνει.

Δεν έχει τ' αρχίδια γι' αυτή την δουλειά.

Δεν έχει το σθένος, την ικανότητα.

Ένα αρχίδι κι ένα μύδι κάνουμε τον Αρχιμήδη.

Αστεία φραση για νεοσύλλεκτους ετυμολόγους.

Σ' έχω γραμμένο

[ενν. στα αρχίδια μου]

Δεν σε υπολογίζω

Μας εγραψε η μας γράφει στ' αρχίδια του

Αδιαφορεί για το αίτημά μας. Το «στ' αρχίδια του» παραλείπεται συχνά ως ευκόλως εννοούμενον.

Έπιασε τον πάπα από τ' αρχίδια

Αρχικά ήταν «έχει πιάσει τον πάπα απ' τα γένια» (ή και τον παππά)

Ελέγχει δηλαδή υψηλά ιστάμενα πρόσωπα.

Η φράση δεν μπορεί να είναι τόσο παλιά δηλ προ του 795 μ.Χ. Αμέσως μετά οι πάπες ήταν ξυρισμένοι όπως και όλοι οι καθολικοί παπάδες. Ο απλός Έλληνας φαντάζονταν πως ο πάπας, σαν αρχιερέας θα είχε γένια.

Σημ. Μην ξεχνάμε ότι δεν κυκλοφορούσαν τότε προσωπογραφίες παπών και ο πάπας ήταν ανέκαθεν απροσπέλαστος. πβλ. την οπερέτα [ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΤΟΝ ΠΑΠΑ](#)

Οι Τρύπιοι Θρόνοι

Σημειωτέον ότι εκλεγείς πάπας, αν χαρακτηρίζονταν ως non habet (δεν έχει), πήγαινε σπιτάκι του και προκηρύσσονταν νέες εκλογές.

Ο ένορχης παπας μετα από την φάση **habet** εκηρύσσεται επισήμως πάπας δια της αναφωνήσεως **habemus papam***** (έχομεν πάπαν)

* Η λαβή από τα γένια είναι επιβαρυντική για τον γενειόφορο στρατιώτη σε μια συμπλοκή. Λέγεται ότι ο Μέγας Αλέξανδρος επέβαλε στους στρατιώτες του να ξυρίζονται προκειμένου να μην δίνουν λαβή για τέτοια πιασίματα στον αντίπαλο. Παντού ο ίδιος εμφανίζεται ξυρισμένος, ίσως μαλιστα να ήταν και σπανος.

** Πβλ. Παιδικό "αστειο" όπου ένα παιδι χουφτώνει δυνατά τους όρχεις του άλλου και το προστάζει "σφύρα". Ο άλλος είναι αδύνατο να σφυρίξει και η ομήγυρη διακεδάζει με την προσπάθεια.

*** Ο τίτλος του αρχιερέα του Μίθρα **Pater Patrum** έγινε, μετά από αποκοπή των αρχικών συλλαβών, ύψιστος τίτλος του επισκόπου της Ρώμης (**Papa**).²²⁸

Παρ' τ' αρχιδια μου

Αν και κατ' αρχας φαίνεται να είναι μια καταφατική φράση δωρητή οργάνων όμως μεταφορικός σημαίνει την αναφανδόν άρνηση παράδοσης αιτουμένου πράγματος.

-Δωσ' μου το νοικι

-Παρ τ' αρχιδια μου! Δεν έχω φράγκο!

Φυσικά λέγεται με μεταφορική έννοια.

Διότι οι όρχεις, απολύτως χρήσιμοι στον κάτοχό τους, είναι εντελώς άχρηστοι προς πάντα τρίτον.

Θα μας κάνει τα τρία δυο

Σημασία: δεν θα μας ζημιώσει, δεν μπορεί να μας βλάψει.

Ως γνωστον "τα τρια" είναι ευφημισμός για την ανατομική τριάδα (2 ορχεις και ένα πέος). Τα τρια γίνονται δυο δια της εισχωρησεως του μακρυτερου εις τον πρωκτον του απειλουντος. Η αληθης εννοια της φρασης : ο απειλων θα δεχθει

Μετά την Πάπισσα Ιωάννα και την διάδοση ότι γίνεται έλεγχος του ανδρισμού του πάπα δια ψηλαφήσεως των γεννητικών οργάνων και την εκφώνηση του περιβόητου "habet", δηλαδή "έχει", η φράση «**Νομίζει ότι έχει πιάσει τον πάπα απ' τα γένια**» έγινε : «**Νομίζει ότι έχει πιάσει τον πάπα απ' τ' αρχιδια**»

Είναι προφανες ότι κατ' αυτή την λεπτή στιγμή ο ερευνητής-καρδινάλιος έχει τον πάπα κυριολεκτικώς στο χέρι, και επομένως μπορεί να τον εκβιάσει. **

Αρχαία Αιγυπτιακή πολυθρόνα. Η τρυπα οφείλεται σε φθορά του υλικού. Οι αιγυπτίοι δεχόντουσαν γυναίκες ως φαραώ. (βλ. Νεφερτίτη, Χασεψουτ κλπ). Αρα το ψαξιμο δεν χρειαζεται. Habet ή non habet, φαρασοποιείτο.

εξευτελιστικην συνουσιαν δια του απευθυσμενου οι δε απειλαι θα καταστούν ανευ σημασιαι και ο απειλων θα ζημιωθει.

Πβλ. «**Θα παρει από τα τρία το μακρύτερο**» .

τόν έχωσα μέχρι ριζάρχιδο!

Έκφραση άναφερόμενη στην συνουσία. Ή άκατάγραφη λέξη ριζάρχιδο κατά τό ρίζα τής μύτης καί κατά τό ριζάφτι .^{9896.13}

Παροιμίες

Αδειανός καλόγερος, τ' αρχίδια του έλυε κι έδενε

Αδειανός = αυτος που εχει άδειαι, ο άνεργος (παροιμ. Κεφαλληνιας)^{9584.68}

Βρήκε ο γύφτος λάδι αλείφει και τα αρχίδια του.

<http://el.wikiquote.org>

Ανάλογη :τωρα που βρήκαμε παπα να θαψουμε πεντ' έξη.

Για πεισμα της γυναικας του εκοψε τ' αρχίδια του^{241.1607}

Εκδίκηση που αποβαίνει εις βάρος μας^{241.215}

Ομοια :«*θυμωσε ο Αγας κι εκοψε τον πούτσο του*» .

Δουλειά δεν είχε ο διαβολος, ζύγιζε τ' αρχίδια του

Και

Ο διάβολος κάθεται αργός και τα λιμπά του ξύνει

Και σε ωρες σχολής ο διάβολος κανει αναίσχυντα πράγματα.^{241.215}

Πάντως η συνηθέστερη έκδοση είναι «**δουλειά δεν είχε ο διάβολος γαμούσε τα παιδιά του**» .

Ειχαμ' ένα σάκο αρχίδια, και μας ήρθαν κι άλλα δέκα^{241.1622}

Ανάλογη της αρχαιας *ένός κακοῦ ελθόντος μύρια ἔπονται.*^{241.223}

Ήρες κώλο να κλέψεις αρχίδια

Δεν μπορείς να με εξαπατήσεις^{241.225}

Κάλλιο το μάτι* του παιδιού παρά τ' αρχίδι του γαμπρού

* Εννοείται να βγει ή να βλαφθεί.

Στοργή προς τον γαμπρό από την πεθερά^{241.1639}

Αν είχε η βάβα μας απ'αυτά την έλεγαν παπού

488. "Αν εἶχ' ἡ βάβα μας ἀπ' αὐτὰ** , τὴν ἔλεγαν παπ-
ποῦ.— Ἐπὶ τῶν σὺν τῇ μορφῇ καὶ τὴν φύσιν μεταβαλλόντων.

9181.15 [27]

Χειρονομίες

Συνένωση των παλαμών άνωθεν της Κεφαλής (βλ. εικόνα) και κατόπιν βιαία καταβίβαση αυτών επί την βουβωνική χώρα, συνοδεύει την φράση «παρ' τ' αρχίδια μου» ή την φράση «στ' αρχίδια μου» η ένα απλό «να» που δηλώνει που γράφω την αίτηση, ή πόση σημασία αποδίδω σε κάτι. Βλ. ποίηση [Η Κανελλιιά](#) και η γνωστή παροιμιώδης φράση Μαριγούλα Μαριγώ, κι αν δε με θες, **να** κι εγώ!

Σταρχιδιστής εικονιζόμενος κατά την πρώτη φάση της χειρονομίας.

Το κίνημα των σταρχιδιστών είναι άτυπη ένωση φυσικών προσώπων, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που αποσκοπεί εις την εναργεστέραν, κατά το δυνατόν, εκδήλωσιν παντελούς αδιαφορίας επί παντός επιστητού.

Αλλοδαπή σταρχιδίστρια ενεργούσα παρομοίαν κίνησιν αδιαφορίας καίτοι στερείται των αναλόγων ανατομικών προσόντων. Αι γυναίκες παρόλο το ανατομικόν αυτό μειονέκτημα δικαιούνται να συγκαταλέγονται μεταξύ των σταρχιδιστων λόγω :

1 το Νόμου περί ισότητος των δυο φύλων (Ν. 4097/2012)
2 της στατιστικώς αποδεδειγμένης αδιαφορίας τους κατά το αυτό μέτρον με τους άνδρας σταρχιδιστάς.

Λογω του περιορισμένου αριθμού τους, κατά την σύγχρονον εποχήν, δεν αναφέρονται [ευνούχοι](#) εις τους επισήμους καταλόγους των σταρχιδιστών.

ΕΠΩΝΥΜΑ

Δεν υπάρχουν πολλά επώνυμα από τούς όρχεις και παράγωγα ή συνώνυμα. Ακόμα και αυτή η Παπαρίζου ενδεχομενωσ να ητο κόρη κάποιου παπά ονόματι Ριζου.

Όμως σε χειρόγραφο του 1826 για το διορισμό το Αστιγξ ως κυβερνήτη του ΚΑΡΤΕΡΙΑ διαβάζουμε να υπογράφει ο Α. Μοναρχίδης, μέλος της Διοικητικής Επιτροπής

Ὅτι τὸ Ἀτιμοκίνητον πλοῖον ὀνομαζόμενον, *Καρτεριά*, ὀπλι-
σμένον μὲ κανόνια ὀκτώ, καὶ ἕτερα ψιλὰ ὄπλα καὶ ἐφόδια πολε-
μικὰ ἀναγκαῖα εἰς μάχην, καὶ μὲ τοὺς ἀναλόγους ναύτας, καὶ τοὺς
ἀνεγκαίους ἀξιοματικούς, κυβερνόμενον παρὰ τοῦ Κυρίου Φραγ-
κίσκου Ἀβνεῦ Ἀστυγῆ, πέμπεται παρὰ τῆς Διοικήσεως διὰ τὴν ἀπο-
τέλη μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου, ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Στολιό-
χου Ἀ. Μισοῦλη.

Διὸ παρακαλοῦνται οἱ ἐντυγχάνοντες αὐτὸ Διοικητὰὶ καὶ Κυ-
βερνήται τῶν πλοίων τῶν Σεβ. Ἑθνοπλοικῶν δυνάμεων, οὐχὶ μόν-
ον νὰ μὴ ἐνοχλήσωσι τὴν διέπλευσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ χρειὰς τυ-
χοῦσης νὰ χορηγήσωσι αὐτῷ τὴν ἀπαιτούμενην ἀντίληψιν, ὡς καὶ
ἡμεῖς ἐλόθαμεν νὰ πράττωμεν τὰ αὐτὰ εἰς τὰς φιλικὰς δυνάμεις.
Ἐδδόθη ἐκ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, κηρομένου τῆ Σφρα-
γίδι καὶ ταῖς ἰδίαις ὑπογραφαῖς.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 11 Ὀκτωβρίου 1826
καὶ ἔτιφ τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ὁ Πρόεδρος
ἀνδρέας ζαήμες
δ: τζαμαδὸς

Ἀναγνώσεως δεληγιάννης
Γεώργιος αισίνης

π. μαυρομιχάλης
Α. Χ' ἀναργύρου
Ἰωάννης Βλάχος
Κ. Ζῶτος

Παναγ. Δ. Δημητρακόπουλος
Α. Μοναρχίδης

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Γ. Παράσης

Περιφράσεις

Τα τρία μου

Αφορά το όλο σετ των γεννητικών οργάνων.
Δια της συνουσίας τα 3 γίνονται 2,εξ ου και σχετική
φράση:«[Θα μας κάνει τα τρία δυο](#)» .

Τα λιμπά

Το αρβανίτικο λίμπα δεν φαίνεται να έχει σχέση.
libare < Ελλ. λείβειν = σπενδειν ,εκχύειν, βρέχειν
συνήθως στάγδην,
Παράγωγα από το αρχαίο ελληνικό ρήμα λείβω
ο λειμων που σημαίνει τόπος με υγρασία, τόπος χλοερός, λιβάδι, Λατ. pratum, σε
Όμηρο, Αισχύλο.
Λιμνη
Λιψ, ό, γεν. λιβός, ο ΝΔ άνεμος, Λατ. Africus, Γαρμπής, σε Ηρόδ., Θεόκρ. (από το
λείβω, επειδή έφερνε υγρασία).

Εκεί που δεν πιάνει μελάνη

Συνήθως στον προσδιορισμό για το που σε γράφω.

Η κάτω μεριά

Δες παρακατω Ποιηση [3](#)

Τα απόκρυφα

Επειδή κατά κανόνα δεν επιδεικνύονται κατά τους νεωτέρους χρόνους.

Τα αχαμνά του

Δεν εκφέρεται σε πρώτο πρόσωπο:«αχαμνά μου» γιατί στην ουσία σημαίνει «το

αδύνατο σημείο» και κανείς δεν παραδέχεται ότι έχει αδύνατο σημείο.

Πβλ.

Παντιέρες πάγαιναν του ανέμου συνοδεία
και ξεκινούσαν οι γαλέρες του θανάτου
στο ρογοβύζι ανατριχιάζαν τα παιδιά
κι ο γέρος έλιαζε, ακαμάτης, **τ' αχαμνά του**

Νίκος Καββαδίας, Federico Garcia Lorca - 1979

Τα αμελέτητα

Μόνο για όρχεις ζώων και μάλιστα μαγειρεμένους.

Τα τέτοια μου

Τ' αυτά μου

Τ' απαυτά μου

Ευφημισμοί για τους όρχεις.

Διαβάζοντας τις συνήθειες του εντόμου «ψύλλος» μαθαίνουμε ότι το σώμα τους είναι πλευρικά πιεσμένο ώστε να μπορούν τα ζώα να μετακινούνται στο τρίχωμα ή στο φτέρωμα των θυμάτων τους ή,για τους ανθρώπους, κάτω από τα ρούχα.

Έτσι αγόμεθα εις το συμπέρασμα ότι η γνωστή παροιμία «μπήκαν ψύλλοι στα αυτιά μου» πιθανόν να ήταν αρχικά «μπήκαν ψύλλοι **στα αυτά μου**» .

Το αυτί διαθέτει την κυψελίδα που προστατεύει από τα έντομα. Επί πλέον επειδή οι ψύλλοι δεν εισέρχονται κατά σμήνη με τον πρώτο ψύλλο που θα έμπαινε στο αυτί θα άρχιζαν οι ενοχλήσεις.

Αντιθέτως οι ψύλλοι εις τους όρχεις (απόκρυφα) δεν είναι άμεσα ορατοί.

Διαπιστούται η ύπαρξη τους από φαγούρα που μπορεί όμως και να οφείλεται και σε άλλα αίτια (πχ. Φθειρές του εφηβίου, αφροδίσια νοσήματα κλπ). Έτσι αρχίζουν και γεννώνται οι υποψίες που υπαινίσσεται και η παροιμία.

Σημ. όλες οι περιφράσεις λέγονται κατ' ευφημισμόν γιατί η κατ' ευθείαν αναφορά στα αρχίδια θεωρείται χυδαία.

Ξενογλωσσα

Σανσκριτικά

Andam^{9892.18}

Ίσως σε από την ρίζα των σανσκριτικών ορχεων ανδ- να προηλθε κατά συνεκδοχή (pars pro toto) και το άνδρας. Οι ετυμολόγοι όμως το θέλουν από το σανσκριτικό paras άνδρας.

Πάντως **adam** στα τουρκικά είναι ο άνδρας.

Το 9892 αναφέρει επι λέξει : Sk. andam testicle

Λατινικά testiculus

< υποκοριστικό του testis μάρτυς < testa > testimonium

Ίσως επειδή οι όρχεις ήταν μάρτυρες ανδρισμού.

Αλλά και τ' αλλην εκδοχήν:

Η λέξη «testify» (καταθέτω ως μάρτυρας, μαρτυρώ) προέρχεται από τη ρωμαϊκή λέξη «testis» (μαρτυς).

Ο Ρωμαίοι στο δικαστήριο ήταν υποχρεωμένοι να ορκιστούν στους όρχεις τους.
2069.30

Εμείς ως παιδιά ρωμιόπουλα, πιάναμε τα αρχίδια μας όταν βλέπαμε παπά. Εάν ο διπλανός μας δεν το είχε αντιληφθεί τον σπρώχναμε με τον αγκώνα κι λέγαμε «ρε συ! Παπάς, πιασ' τα αρχίδια σου»

Ιταλικά testicolo

coglione < κολεός = θήκη, σάκος των ορχεων. Πρφ. Κολιόνε

Ευφημιστικώς : **palle** = μπάλες, σφαίρες (non rompere le palle = [Μη μου σπας τὰ' αρχίδια](#)) σαν επιθετο ο **rompipalle** είναι ο ενοχλητικός, ο σπασαρχίδης.

Ισπανικά

Cojon, cojones = ορχις (ο), ορχεις (οι).

Ίσως από το αρχαίο ελληνικό κοχώνη: το περίναιον

περίναιον, περίνεον, το διάστημα μεταξύ γεννητικών οργάνων και πρωκτού

- ★ Κατά δε το λαϊκό δίστιχον είναι περίπου δυο δάκτυλα και κάτι.
απ τη ζωή ως το θάνατο είν' ένα μονοπάτι
Κι από τον κώλο στο μουνί δυό δάκτυλα και κάτι.

Αγγλικά testicle

ρ. Testify μαρτυρώ καταθετω ως μαρτυς στο δικαστήριο

Ευφημιστικώς : "**balls**" , "**stones**" , "**nuts**" , "**eggs**".

Γαλλικά testicule

Étymol. et Hist. 1304 (Placides et Timeo, éd. Cl. Thomasset, 325, p. 153). Empr. au lat. testiculus « **testicule** », dér. de testis « id. », les testicules étant considérés comme les signes, les témoins de la virilité; cf. l'a. fr. témoins, plur. « id. » (fin xiiiies. ds T.-L.).

Τουρκικά taşak

Απ' το **taş** που σημαίνει υπονοούμενο δηλαδή κάτι ανάλογο με τους ελληνικούς ευφημισμούς «**αμελέτητα**», «**τέτοια**», «**απαυτά**».

Διαφορετικό είναι το τουρκικό τας (**taş**), το τάσι*, λέξη που εμείς χρησιμοποιούμε για το μπωλ_[εικ.1], το σταχτοδοχείο_[εικ.4], το κάλυμμα της ζαντας_[εικ.2], το δίσκο της ζυγαριάς_[εικ.3].

Πβλ. Το τραγουδακι «ψύλλοι στ' αυτιά»

Ποιος ήτανε πριν από μένα
μέσα στο σαλονάκι σου
Και δυο τσιγάρα ανάμενα
Υπάρχουν στο **τασάκι** σου.

Ελαφρό τραγούδι του 1969 σε στίχους Κώστα Βίρβου: «Ψύλλοι στ' αυτιά»

Τάσια όλων των λογίων

*)

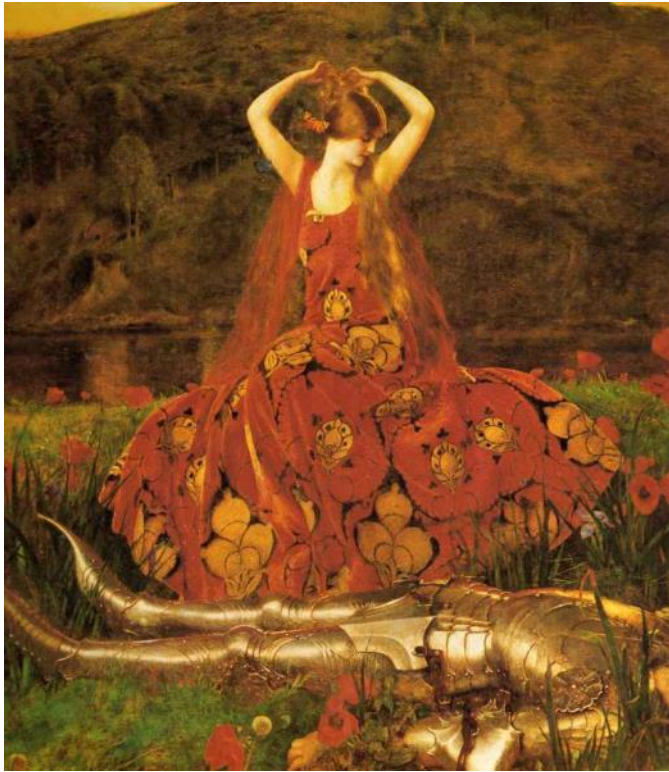
Κι' ο Βελή Γκέκας έτρωγε σ' ενού παπά το σπίτι.
 Τρία κοράσια τον κερνούν κ' οι τρεις ξανθομαλλούσες,
 η μια κερνάει με το γυαλί, η άλλη με το κρουστάλλι,
 η τρίτη νη καλύτερη με τ' ασημένιο **τάσι**.

«Του Κατσαντώνη» (δημοτικό τραγούδι)

Παράγωγα

Σταρχιδισταί

Χιουμοριστική έκφραση που αποδίδεται στο Τάγμα των **Σταρχιδιστών** οι όποιοι έχουν ως κανόνα του τάγματος την αδιαφορία επί παντός θέματος. Περισσότερα στην παράγραφο [Χειρονομίες](#), μέχρι να ανακαλυφθεί η ευφυέστατη αυτή παρομοίωση ο λαός χρησίμευσε παροιμιακές φράσεις όπως:
η γης καταποντίζεται κι η Μαριγώ κτενίζεται

ἢ ἐπι το χυδαιότερον **ἠ γῆς καταποντίζεται καὶ το μουνί χτενίζεται.**

Ορχοτομία

ευνουχισμος (δες [ευνουχος](#)).

Αναφορές

Herodotus Hist., *Historiae*. {0016.001} [close](#)

ὀρθῶς καλεόμενοι. Ἡ δὲ χώρα σφέων πᾶσά ἐστι δασέα ἴδησι παντοίησι· ἐν δὲ τῇ ἴδῃ τῇ πλείστη ἐστὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή καὶ ἔλος καὶ κάλαμος περὶ αὐτήν. Ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδριες ἀλίσκονται καὶ κάστορες καὶ ἄλλα θηρία (10) τετραγωνοπρόσωπα, τῶν τὰ δέρματα παρὰ τὰς σισύρνας παραρράπτεται, καὶ οἱ ὄρχιες αὐτοῖσι εἰσι χρήσιμοι ἐς ὑστερέων ἄκεσιν.

Hippocrates et *Corpus Hippocraticum* Med., *De ae+re aquis et locis*. {0627.002} [close](#)

Ἐπειτα τίκτουσι χαλεπῶς· ἐκπιτρώσκοσι τε οὐ σφόδρα. Ὀκόταν δὲ τέκωσι, τὰ παιδιά ἀδύνατοι τρέφειν εἰσίν· τὸ γὰρ γάλα ἀποσβέννυται (30) ἀπὸ τῶν ὑδάτων τῆς σκληρότητος καὶ ἀτεραμνίης· φθισίης τε γίνονται συχναὶ ἀπὸ τῶν τοκετῶν· ὑπὸ γὰρ βίης ῥήγματα ἴσχουσι καὶ σπάσματα. Τοῖσι δὲ παιδίοισιν ὑδρωπερὶ ἐγγίγονται ἐν τοῖσιν ὄρχεσιν, ἕως μικρὰ ἢ· ἔπειτα, προϊούσης τῆς ἡλικίης, ἀφανίζονται· ἠβῶσί τε ὅψε ἐν ταύτῃ τῇ πόλει. Περὶ μὲν οὖν τῶν θερμῶν (35) πνευμάτων καὶ τῶν ψυχρῶν καὶ τῶν πολίων τουτέων ὧδε ἔχει ὡς προείρηται.

Eubulus Comic., Fragmenta (Kock).

(62.) ὡσπερὶ σπονδὴν διδοῦς
ἐν τῷ κυλικεῖῳ συντέτριφεν τὰ ποτήρια.

(63.) πρὸς τούτοισιν δὲ παρέσται σοι
θύννου τέμαχος, κρέα δελφακίων,
χορδαί τ' ἐρίφων, ἥπαρ τε κάπρου,
κριοῦ τ' ὄρχεις, χόλικές τε βοός,
κρανία τ' ἀρνῶν, νῆστίζ τ' ἐρίφου, (5)
γαστήρ τε λαγῶ, φύσκη, χορδὴ,
πνεύμων, ἄλλας τε.

πῶς σκάω πού τούς βλέπω! Γιά Παλλάδα δε γνοιάζονται, μόνο μπροστά στ' αχαμνά τους κρατούν την ασπίδα.

Αριστοφάνους Νεφέλαι 989

Μου έπρηξε αρχίδια

Παράξενα της φύσης

Η αυστραλιανή φάλαινα έχει τους μεγαλύτερους ὄρχεις απ' όλα τα ζῶα. Ζυγίζουν περί τα 45 κιλά. Στην εκσπερμάτωση εξακοντίζουν 20 λίτρα σπέρμα.

2069.8

Ποιηση

1

Παντιέρες πάγαιναν τ' ανέμου συνοδιά
Και ξεκινούσαν οι γαλέρες του θανάτου
Στο ρωγοβύζι αναστενάζαν τα παιδιά
Κί' ο γέρος έλιαζε ακαμάτης τ' **αχαμνά** του. "

Νικος Καββαδίας -Λόρκα

2

Όξω απ' τη Μαδαγασκάρη
ο καιρός έχει λασκάρει.
Κατεβάζει τα πινά του
και ψειρίζει τ' **αχαμνά** του.

Νικος Καββαδίας -Νανούρισμα για μωρά και γέρους

3

ἰ Πιάνει καὶ χαρτιά στέλνει, χαρτιά καὶ προβοδᾷ·
„Σ' ἐσένα Μοῦρτο Χάμζα, σ' ἐσᾶς Ἀρβανιτιά,
Γλήγωρα νὰ σκωτῆθε αὐτοῦθ' ἀπ' τὸ Μωριά.“ —
„Ἐγὼ χαρτιά ἔχω χίλια καμμένα στὴ φωτιά
Καὶ σένανε σὲ γράφω στὴν κάτου τῆ μεριά.“ —

9098.167 σ.146 Ο ΜΟΥΡΤΟ ΧΑΜΖΑΣ - Δημοτικό

4

Η Κανελλιά

Ενα περπαικτικό καλαματιανό τραγούδι, από τις τελευταίες επιτυχίες της Σοφίας Βέμπο, το 1956. Την Σοφία βέμπο συνοδεύει η γνωστή χορωδία των ελληνίδων. Η ιστορία έχει ως εξής: Η Κανελλιά κατω απ την ελιά αλλάζε φιλιά με τον Λιά μεσ' την αντηλιά. Ο χορος της επισημαίνει ότι θα βρει μπελιά αλλά αυτή απαντα σε κάθε στοφη: « Να! κι αν μ'ειδανε κι αν δε μ'ειδανε ... Να! Κι'αν με ειδανε Να! » Στην επιθεώρηση (Αλα Νάσερ!) γινονταν και η κατάλληλη χειρονομία.

[ΑΚΟΥΣΤΕ ΤΟ](#)

5

Οι Τρύπιοι Θρόνοι

Στα Λατινικά: sedes stercoraria, βρίσκονταν πραγματι στον ναό του Αγίου Ιωάννη στο Λατερανό και χρησιμοποιηθηκαν κατά την ανάρρηση στον Θρόνο του πάπα ; Πασχαλη β' το 1099. Ενας από αυτούς βρίσκεται σήμερα στο Βατικανό και ένας άλλος στο Μουσείο του Λούβρου. Και οι δύο έχουν μια οπή στη θέση του καθίσματος. Ο λόγος για τον οποίον ανοίχθηκαν αυτές οι οπές στους παπικούς Θρόνους δεν έχει ακόμη εξακριβωθεί, αλλά είτε ως καθίσματα είτε ως θρόνοι προηγούνται της περιόδου κατά την οποία εικάζεται ότι έζησε η πάπισσα Ιωάννα. Εξάλλου, επί αιώνες ο Καθολικισμός δεν είχε καμία ανάγκη να ελέγξει το φύλο των παπών. Αρχικά θεωρήθηκε ότι επρόκειτο για ρωμαϊκούς μπιντέδες ή αυτοκρατορικά σκαμνιά, τα οποία λόγω της μεγάλης ηλικίας και των πολύωρων προγραμμάτων που απαιτούσε το υψηλό αξίωμα του πάπα, χρησιμοποιούντο ώστε να διευκολύνουν κάποιους να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους. Ο Αλαίν Μπουρώ φέρει ως παράδειγμα τον ανθρωπιστή Jacopo d'Angelo de Scarparia, ο οποίος επισκέφθηκε τη Ρώμη το 1406 για να παραστεί στην ενθρόνιση του πάπα Γοηγορίου ΚΒ' και τον οποίον ο πάπας οδήγησε μπροστά από δύο «τρύπιες καρέκλες» στο Αατερανό. «Οι κακές γλώσσες λένε ότι έτσι διαπίστωναν εάν κάποιος ήταν άνδρας», απόδειξη ότι ο θρύλος της πάπισσας Ιωάννας επιβίωνε ακόμη στη Ρώμη. Οι μεσαιωνικοί πάπες, από τον 13ο αιώνα κ.εξ., πράγματι απέφευγαν την ευθεία οδό μεταξύ του Λατερανού και του Αγίου Πέτρου. Εντούτοις, αυτή η πρακτική είχε υιοθετηθεί πολύ νωρίτερα και σίγουρα δεν έχει τις ρίζες της στον 9ο αιώνα ούτε οφείλεται στο θρυλούμενο επεισόδιο με την πάπισσα Ιωάννα. Η καταγωγή αυτής της πρακτικής είναι αβέβαιη, αλλά είναι πιθανό ότι επιβίωσε στους μετέπειτα αιώνες λόγω του μύθου της πάπισσας Ιωάννας με τον οποίον συνδέθηκε.

648.35

Βιβλιογραφία

2069

Τίτλος: ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΧΡΗΣΤΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Συγγραφέας: ΛΙΖΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Εκδότης: ΑΧΡΗΣΤΗ ΓΝΩΣΗ

Έτος: 2008

9098

Τίτλος: ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΡΩΜΑΙΚΑ

Συγγραφέας: ARNOLD PASSOW

Εκδότης: TEUBNER

Έτος: 1860

9584

Συγγραφέας: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Τίτλος: ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΤΟΜ Α - ΜΕΛΕΤΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εκδότης: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

241

Τίτλος: 1864 ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ

Συγγραφέας: Ι. Αναγνωστοπούλου & Λ. Μπουσούνη-Γκέσουρα

Εκδότης: ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Έτος: 2010

2050

Τίτλος: ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΧΑΝΟΝΤΑΙ

Συγγραφέας: ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΣ

Εκδότης: ΤΟ ΒΗΜΑ

Έτος: 2013

638

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Τ2

Γιώργος Μπριατσούλης - Παπισσα Ιωάννα - Υπαρκτό πρόσωπο ή μόνο γοητευτικός θρύλος;

9892

Συγγραφέας: EDWARD ROSS WHARTON

Τίτλος: Etyma Græca

Εκδότης: PERCIVAL & Co

Έτος: 1890

Θέση:

Μορφή: PDF

9896

Συγγραφέας: ΗΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τίτλος: ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΚΟΣΜΟΥ

Εκδότης: ΝΕΦΕΛΗ

Lewis & Short

A Latin Dictionary. Founded on Andrews' edition of Freund's Latin dictionary. revised, enlarged, and in great part rewritten by. Charlton T. Lewis, Ph.D. and. Charles Short, LL.D. Oxford. Clarendon Press. 1879.

10/7/2015 6:08 πμ